

vel többször nézett rám, mint a kinti társaira. Amikor leültünk a kemény víz elé a szénára, és ő füstölni kezdett, éreztem, hogy a szagába már nem vegyül félelem. Ültünk, mindketten a messzi mozgást néztük, az járt a fejemben, hogyan kerülök haza, vagyis hogyan kerültem ide. A vibrálással és borz felszívódásával kezdődött, s hogy én mégis mentem, mint a hülye, és egyik pillanatban még a mozdulatlan nyulat kaptam a fogaim közé, a másik pillanatban már be voltam zárva, emberek vettek körül. Neki is volt egy nyula, gondolta az ember mellettem, elmagyarázta neki, hogy mit szeret ő csinálni, amitől kicsit más lesz a világ. Miért legyen más? Hogy ne fájjon. Anyám ismer egy füvet, amitől elmúlik a fájdalom. És te nem ismered azt a füvet? Végül is dehogynem, hetekig rajta voltam, nincs ahogy ne ismerném fel az illatát. Igazán megmutathatnád nekem is legközelebb. Szívesen, de itt a közelben nincs, intézd el az embereiddel, hogy vigyenek vissza a sivatagomba. Jó.

Lehet, hogy nem így történt. Ami egészen biztos, hogy megölelt, mielőtt elment, és jött még egy éccaka, és én megint üvöltöttem, mert újra szépen látszott a kemény vízen át a hold. Jó lett volna otthon, kijárat nem volt. Mindjárt itt lesz a birkaszagú. A vasszálak mögött ide-oda mászkált néhány ember. Bejöttek úgy, hogy nem tudtam kimenni, hozták a zárt, kicsi teret, lerakták. Vártam. A birkaszagú nem jött. A másik ember jött a nagyadagommal és a vízzel, de nem adta ide, hanem betette a kicsi térbe. Mindegy, bementem, és akkor rámszárták, és vittek.

Hová vittek? Vissza a sivatagba, szabad voltam újra, futottam a bolyhoz, anyámék megszagláztak és morogtak rám, egy ideig egyedül kószáltam, elkaptam egy sánta nyulat, odavittem nekik, visszafogadtak.

Hová vittek? Egy félelemszagú helyre, ahol annyi szag volt, hogy beleszédültem, rikácsolás és sivalkodás, bezártak ismeretlen kojotok közé, féltem, majd bele-törődtem, hogy itt kell élnem és szaporodnom, fakuló bundával, lógó orral, lekonyult füllel, tompuló látással, kijárat nincs.

Hová vittek? Reszkettem, hideg volt és köd, zárt szürkeség, nagyadagos ember, vaskoccanás.

NYERGES ANDRÁS

Családi fantom

Kató nevű nagynéném, akit sohase láthattam, fantom volt számomra. Vele kapcsolatos kutakodásaimnak egyetlen biztos pontja volt: a mesekönyv, amit a negyedik születésnapomra szánt ajándékkul. Ennek első-belső oldalán kézzel írva ott áll az ajándékozás dátuma: 1944. január 5. 2018-ban azon kapom magam, hogy hajlamos vagyok eleve valamiféle drámaiságot beleérezni már a puszta évszamba is, úrrá lesznek rajtam az esztendőhöz tapadt sötét képzetek, pedig nyilvánvaló, hogy abban az évben sem volt minden nap minden perce, s főképp nem mindenki számára vészterhes. Mégis úgy érzem, mintha a dátum már magában is eldöntené,

hogy egy privát érdekű semmiségből (negyedik születésnapomból) baljós, kina-
 gyításra érdemes epizód lehetett, csak azért, mert 1944-re esett. Mellesleg: a
 könyvben megnevezett nap tévedés, bár ez sokáig fel sem tűnt nekem. Harma-
 dikán születtem, hát vajon az ajándékozó rosszul tudta a dátumot? Ez nem valószí-
 nű, mert Katóról van szó, aki életveszélyt vállalt, csak hogy lásson engem. Másfelől
 viszont kérdés, akkor miért nem azon a napon jött, amelyiken jönnie kellett volna?
 Egyazon városban laktunk (ő Budán, mi Pesten), és 1944. január 3-án a hidak még
 álltak, a villamosok közlekedtek. Bezzeg egy évvel később már akadt volna több
 olyan körülmény is, amely indokolja a kétnapnyi késlekedést, akkor például már
 csak gyalog, a Duna jegén lehetett egyik partról a másikra átjutni, 1945-ben vi-
 szont Kató már nem élt. Másfelől semmi kétség, hogy tényleg járt nálunk, akkor
 pedig ezt valaki más írta helyette: „Az édes Kató nénitől kaptam 1944. január 5-
 én”. Hogy ezzel valami nincs rendjén, arra természetesen nem négy évesen jöttem
 rá. Idős emberként azt találtam gyanúsnak, hogy a beírás betűi túlságosan kalli-
 grafikusak, az „y” meg a „p” hurka fölösen is kicirkalmazott, az illető tehát úgy ír,
 mint aki még a tizenkilencedik-huszdik század fordulóján tanulta a betűvetést, ez
 viszont akkor semmiképp sem lehet Kató, aki a húszas években járt az Érsek utca
 4-be, a család akkori lakásához, a később Hűség Háza néven hírhedtté vált And-
 rássy út 60-hoz legközelebbi iskolába. Fülöpék onnan később elköltöztek, amikor
 Perlmutter Izsák, a híres és divatos festő, egyben mogorva háztulajdonos, akivel
 nagyapám évtizedeken át folytatott reménytelennek tűnő levelezést a poloskairtás
 elmulasztott kötelességéről, ami szerinte a háziúr dolga lett volna, a festő azonban
 rendszerint azt válaszolta, hogy ő sem szól bele abba, hogy a *Természettudományi*
Műszótár kiadását Dick Manóra bízta-e Fülöp Zsigmond, vagy sem, ám akkor a
 lakók se akarják előírni, hogy ő mire fordítsa a képeiért befolyt jövedelmet.
 Perlmutter lánya később eladta az épületet Festetich gróf nemzetiszocialista pártjá-
 nak, a nyilasok naphosszat tartó penetráns randalírozása pedig lehetetlenné tette,
 hogy a többségükben filozopter foglalkozású bérlők ott békességben éljenek.
 Kató azonban még ott nőtt fel és zsinórírást tanult az Érsek utcában, és a nekem
 szánt ajándékkönyvbe is ilyen betűkkel írt – volna, ha aznap történetesen nem úgy
 alakulnak a dolgok, hogy ki se mozdulhat a lakásából, mert az illegális csoport
 vezetője, vagyis Braun Éva arra kérte, feltétlenül otthon várja meg azokat, akik egy
 nehezen megszerzett és nála elhelyezett ládát elszállítanak. Neki elég annyit tud-
 nia, hogy a láda megmozgatásától nem csak a súlya miatt tanácsos óvakodni.
 Legjobb lenne letakarni, s lehetőleg úgy, mintha amúgy is a lakás berendezéséhez
 tartozna. Akiknek ez a dolguk, január harmadikán fognak jelentkezni érte, de azt,
 hogy ezek kik lesznek, még nem tudja megmondani. Ennek megfelelően Kató
 egész nap otthon tett-vett, s közben csak egyetlen látogatója volt (a háború után,
 mikor anyám kiderítette a Fülöp család elől is gondosan eltitkolt lakcímét, alapo-
 san kifaggatta erről a napról a viceházmesternét), így tudta meg, hogy azon a
 napon csak az a lány kereste Katót, aki a rendelőben helyettesíteni szokta, egy bi-
 zonyos Hédike nevű, roppant kedves, barátságos teremtes. Adódott a feltételezés,
 hogy ennek a Hédikének szúrhatott szemet a lakásban terpeszkedő, ormótlan lá-
 da, amire Kató hiába borított földig érő, vastag, hímzett takarót, sehogyan sem il-
 lett a kényes ízléssel berendezett, de szűköske ékszerdobozba. Hát ez meg mi a

csuda, firtatta Hédi, á, semmi, vágta rá Kató, semminek kicsit túl nagy, mondhatta erre Hédi, és viccből, fesztelenséget hangsúlyozva a trottórcipője orrával kicsit megpróbálta föllebenteni a terítőt, de akkor Kató – a játékos mozdulathoz képest aránytalan indulattal – ráfőrdt, nyughass, és úgy kérdezte meg, hogy akar-e még valamit, hogy az fölért a kidobatóssal. Hoffgreff Hédi addig sem csinált titkot belőle, hogy ezt a lakást irigyli Katótól, s amit meg is mondott, és irigyel tőle minden mást, például azt, hogy Kató állandó asszisztens, míg ő, Hédi csak alkalmanként behívott helyettes, de irigyelte a fogfájósan is snájdig tisztékért is, akik bokát csapdosva, nyálukat csurgatva Katót gusztálgatták, pedig ő volt mézszőke hajú és kék szemű, s a fehér köpenyét is ő hordta szinte szegycsontig kigombolva, és a rendelőben mégsem volt mit elhessegetnie, a szalmaszőke hajú, vizenyős tekintetű behemót Rokobauer Walternek pedig, aki előtt nem mehetett el úgy, hogy lapáttenyerét a farpofáira ne borította volna, altiszt lévén eszébe sem juthatott ide járni. Walti őrzetői rangban szolgált a Mária Terézia-laktanyában, s nem sok esélye látszott, hogy valaha is följobb jut. Hédit azonban Kató felcsattanása arra készítette, hogy eltöprengjen rajta, nem arról van-e szó, hogy titkol valamit, amit érdemes volna ott a lakásában megkeresni. Kezdte úgy találni, hogy a kettőjük sorsa közti különbség már méltánytalan, de ezen – némi beavatkozással – változtatni is lehetne. Megüresedhetne például a főasszisztensi állás, és ha megüresedett, gazdátlan-ná válik a kis ékszerdoboz is. Töprengése tárgyát megosztotta Waltival, aki cserébe (bizalomért bizalmat!) elárulta, hogy csak a laktanyában őrzető, de a pártjában körzetvezetői rangban van, és ha a házkutatás (aminek elintézését Hédi cica bátran bízza csak rá) eredményes lesz, akkor őrá mindkét vonalon előléptetés vár. Az akció telitalálatnak bizonyult, mert Katónál a Hadik-laktanyából korábban eltűnt ládák egyikét találták meg. A viceházmesterné azért emlékezett minden részletre, mert a ládát letrógeroló két baka ráripakodott, és lebanyázta, ne tátsa a száját, banyus, fogja meg a lengőajtót, mert a pofánkba csapódik, akkor mi ezt elejtjük, s akkor huss, mind repülünk a levegőbe! A házkutatás után pár hónapig üresen állt a lakás, így mesélte a Viciné, ősszel pedig beköltözött a Hédike, aki akkor már nyilas kítűzöt hordott a gomblyukában, és ha az ember szokás szerint jó estétel köszönt neki, ráfőrdt, tessék már megtanulni, kitartás a köszönés! Katóka bútorai azóta is mind nálam vannak, vigyáztam rájuk, de a lakás annyi belövést kapott, hogy üresen áll, tetszik akarni körülnézni odafent?

*

Január harmadikán Kató hiába maradt otthon, aznap senki sem jelentkezett a ládáért, és hiába várt negyedikén is, egyre azon törve a fejét, hogy mitévő legyen. A ládát őrá bízók közül senkit sem ismert, még azt is csak merő véletlenségből tudta, hogy a vezetőjük Braun Róbert szociológus Éva nevű lánya, s ezt azért tudta, mert az apáik 1914 előtt egyazon szabadkőműves páholyhoz, no meg a *Világ* című lap köréhez tartoztak, és később mindketten a *Századunk* meg a *Literatura* külső munkatársai lettek, hát a családjaik hogyan jártak volna össze privát alapon is? Éva és Kató ismeretsége ellentmondott a konspiráció alapvető szabályának, de hát a baloldali értelmiség meglehetősen szűk körre terjedt ki, nehéz lett volna minden

feladatra egymásnak ismeretlen embereket találni. Ráadásul ők ketten: Éva és Kató a polgári iskolában nemcsak osztály-, hanem szerkesztőtársak is voltak, a szülei írógépével írt, s tíz példányban megjelenő lapjukat a Braunéknál alkalmi vendégként meg-megforduló írók némelyikének is odaadták, egyikük, egy Attila nevű, hálája jeléül verses dedikációt írt abba a kötetébe, amit Éva az 1934-es könyvnapon (Kató unszolására) megvett: „*Abogy öreg akác nyujt egy hulló levelet a fiatal bársnak / úgy adom e könyvet Braun Évának, az ifju költőtársnak*”. Ennek ellenére Kató biztosra vehette, hogy sem a barátságuk, sem a közös múltjuk nem fogja a Grünwald Nóra (ál)néven élő Braun Évát visszatartani attól, hogy véres szemrehányásokkal illesse őt, ha az olyan ritka kincs, mint egy láda robbanószer, azért kallódik el, mert Fülöp Kató képtelen addig ülni otthon a fenekén, míg el nem viszik tőle. Kató tudta, hogy amit őriz, páratlan ajándék lenne bármelyik ellenálló csoport számára, de azt nem kötötték az orrára, hogy kit értesíthet, ha valami nem stimmelne (ennek lehetőségét ugyanis eleve kizárták). Azt is legfeljebb sejtette, hogy akiknek jönniük kellett volna, alighanem lebuktak. De akkor ő meddig várjon, és kire? A zárt ajtók mögötti tétlen-tehetetlen ücsörgést nem az ő vérmérsékletére szabták. Mindenesetre otthon maradt még ötödikén délelőtt is, de azután már nem bírta magával, ráadásul a londoni rádió épp aznap ritkaságszámba menően örömteli híreket sugárzott: az 5. számú brit hadsereg támadást indított a Monte Cassino kolostornál elhelyezkedő német állások ellen, az oroszok átlépték a szovjet-lengyel határt, egy amerikai bombatámadás nyomán pedig négy órán keresztül égett, sőt leégett a berlini kancellária. De jó is lenne, gondolta Kató, ha egyszer Budapest kerülné be a hírekbe azzal, hogy ezt a példát követtük! Különleges, boldog izgalom vett rajta erőt. Lebírhatatlan késztetést érzett, hogy kimozduljon a lakásból, és a jót, ami tudomására jutott, megossza valakikkel. Azokkal, akiket szeret. Pest felé indult el, ösztönösen a hűgáékat célozta meg, mert önekik nincs világvéví rádiójuk, ezért nem is tudják fogni Londont, de a fejleményeknek úgy örülnek majd, mint a gyerekek. Az ám, a gyerek! Már a Lánchídon járt, mikor hirtelen megszűnt a születésnapom tényét átmenetileg törölő agyi rövidzárlat, s a helyét átvette a szégyenkezés, hogy megfeledezett a négyévesről, akinek a születését annak idején úgy fogadta, mintha hálával tartoznék érte a hűgának, aki lám, helyette is teljesíti apjuk legfőbb vágyát. Fülöp Zsigmond ugyanis hiába várt volna unokát a meddő Évától, hiába a még bakfiskorú Magdától, vagy hiába őtőle, aki újabban minden idejét és energiáját a röplapszórások, plakátrongálások, telefonkábel-átvágások megszervezésének szenteli, és átmenetileg a férfiak (főltöbb szórakoztató) szédítésével is felhagyott. De ha már van gyerek a családban, és háborús viszonyok közt az az egy is nagy szó, akkor őt, a legidősebb nővért, ezzel talán békén is lehet hagyni.

*

A hálája abban nyilvánult meg, hogy a születésem után gyakoribb vendég lett a hűgánál, s engem a pirosra festett, rácsos-kerekes ágyamban lelkesen tologatott a lakás zegzugai között, miközben önfelédten sistergett, fújtatott, sípolt, sihaházott, mint egy igazi mozdony. Ha a Ruppchich grófnétől már kissé kopott állapotban,

de ajándék gyanánt kapott torontáli szőnyeg útjában állt ennek a szerelvénynek, Kató egyetlen, nagyanyám szerint szemérmetlen láblendítéssel félrerúgta, a szőnyeg pedig bánatos kupaccá detronizálva gunnyasztott a szoba sarkában. Kató órák hosszat fáradhatatlanul száguldozott velem körbe-körbe, végig az előszobán, be a konyhába, ki a konyhából, és azt rikoltozta, kéretik az ajtók mellett vigyázni, a kettes vágányra sebes Andriská érkezik! Néha ki is kapott az ágyamból, és az ablakhoz vitt, hadd lássam az Eötvös utcát, ahol mindig történik valami érdekes, jön a jeges, jön a kocsmai stráfkocsi, amit egy vastkos muraközi ló húz, a bádigos meg behorpadt redőnyöket kalapál ki a járdán, vagy a szemközti ház párkányára szoktatott galambok egyikének tekeri ki a nyakát a galamblevesre áhítózó vallásos néni, akit a nyakán nőtt golyva miatt csak kétfejűnek hívnak az utcában. Apám anyja mindig síkítva akar kitépni Kató kezéből, jesszusom, Bandi, még elejti a fiadat, de Kató ilyenkor a szüleim felé fordít, hadd lássák, hogy nekem tetszik a dolog, néz-zétek, hogy nevetgél, és büszkén mutatja, milyen vidáman göcögő hangokat tudott kicsalni az ágyában naphosszat bágyadtan unatkozó csöppségből.

*

Ha születésnap, akkor ajándék is dukál, jutott eszébe, de már a hídon, és mivel Pestre átérve más üzletet nem talált, bement (miként ez a bolt által beragasztott címkéből kiderül) a gróf Tisza István utcában a Rigler Papíráru R.T. lerakatába, és megvette Zilahi Sebes Margit *Kicsi Mackó Kalandjai* című mesekönyvét, melynek címlapján türkizzöld mezőben aranybarna medvebocs bandukol vándorbottal a vállán, a bot végén pedig piros-fehér kockás szalvétába csomagolt batyu csüng. Vajon miért megy világgá egy csöpp medve? Ez Katót, a huszonhét éves felnőttest is módfelett érdekelte, és már szinte látta is maga előtt, és előre örült neki, hogy milyen kíváncsi, türelmetlen pofácskával fogom hallgatni a felolvasást, mert természetesen ezt a mesét ő fogja felolvasni nekem, ki más, és majd együtt izgulunk a kismackóért. Így mire csöngetett az Eötvös utcai lakás ajtaján, bizakodó, vidám és jókedvű lett. Január ötödikén tehát ilyennek láthattam volna, és azt is biztosra veszem, hogy ha látom, emlékeznek rá, mert négy évesen az ember már nem buta fityfiritty, hanem komolyan vehető valaki, továbbá másként áll az ilyen dolgokhoz, mint a kis kelekótya, pisis háromévesek, akiknek még nincs a jellegzetes arcvonásokat megőrző memóriájuk. Ezért nem segít most rajtam, hogy korábban nyilván sok időt töltöttem Katóval. A negyedik életév határkő, amin túl már vonzalmakat és ellenszenveket vagyunk képesek tudomásul venni, emlékeink vannak sérelmekről és jóleső gesztusokról, mondatfoszlányokat és gesztusokat őrzünk meg. Ha nagynéném fantom maradt a számomra, attól van, hogy négy évesen nem találkozhattam vele, s így azt sem tudhatom, volt-e valamilyen jellegzetes illata, amit (ha más embereken megéreznék), évtizedek múltán is őt juttatná eszembe. A hangját sem tudom felidézni, mert ehhez az kevés, amit apám mesélt róla: ha mi az Eötvös utcában megröhögtettük (és ez gyakran előfordult), az ő nevetését még az Oktogonon is hallották. Talán valami jóleső kis találkozásra számított, mikor becsöngetett hozzánk, de a várakozás öröme lefagyott az arcáról, mikor apám velünk lakó anyja nyitotta ki az ajtót, aki élő torlaszként terpesztett a küszöbön. Ahol ez a

száz kilónál súlyosabb, a próbára tevő hétköznapokban tömörszerűvé döngölődött húsoszlop lecövekelt, ott egy tank se tört volna át. A húgod nincs itthon, mondta köszönés helyett, olyasféle vastag, gurgulázó hangon, mintha olajt nyelt volna, a sógorod sincs itthon, és a kisgyerek alszik! Katót nehéz volt zavarba hozni, de annak eshetőségétől, hogy talán hiába vállalta ezért az útért a láda rábízójának majdani szemrehányásait, ha esetleg épp akkor jöttek érte, amíg ő itt téblábolt, de épp ennyire fölöslegesen tette ki magát az igazoltatás veszélyének is – mindez valószínűleg blokkolta az agyát. Én csak a bikfic születésnap ajándékát szerettem volna átadni, hebegte, de nagyanyám olyan pillantást vetett rá, mint akit átlátszó trükkökkel próbálnak átfejteni, de nem dől be. Az a születésnap harmadikán volt, szögezte le, s még szűkebbre zárta az ajtón nyitott rést. Csak egyetlen percre, kérlelte Kató, csak éppen megnézem a bikficet, és már itt se vagyok! Nagyanyám ezt a változatot is felháborodva fogadta, nagynéni létedre lelkedre vennéd, hogy felferjek legjobb álmából egy beteg gyermeket? Az *m* a szó közepén tragikai hatást kiváltani volt hivatott, és Kató csak azt remélhette, hogy ami történik, merő félreértés. Az ötlött az eszébe, hogy Ágnes anyósa már öreg, talán nem emlékszik őrá, azért ilyen elutasító, de ha eszébe juttatja, hogy ő kicsoda, rendbe jöhetnek a dolgok. Fülöp Kató vagyok, mondta és mosolyogni próbált, ugye tetszik tudni? Válaszul csak a szája lebiggyedése jelezte, hogy jöttmentek beeresztéséhez a rokoni mivolt édeskevés. Tessék megérteni, én elég messziről jöttem ide, és csakis ezért jöttem, bizonygatta Kató, és nem is zavarnék sokáig, van még millió más dolgom is, de a bikfic születésnapjáról nem feledkezhetek meg! Azt remélte, hogy erre már elhangzik a dehogyis zavarsz, Katicám, s ő kivételesen nem vágná rá, hogy utálja, ha lekaticázzák, inkább egy pissenés nélkül beóvakodik, és csak leteszi az ajándékát. Mozdult volna előre, de az ajtón a szűk rés csak szűk rés maradt, s ahogy nagyanyám viselkedett, úgy egy rövidáruval házaló vigéccsel szokás, éppen csak azt nem mondta, hogy sajnálom, nem veszünk semmit. Kató még erre sem adta fel, kecsegtetőbbé tette a kérést, de ha levinném a cipőmet, és lábujjhegyen lopakodnék be, a bikficnek meg éppen csak lehelnék egy puszit a pofácskájára, abból csak nem lehet baj? Nagyanyám arcizmának egyetlen rándulása nélkül váltott témát, mert tik folyton a puszkodással jöttök, mintha egy kölköt folyton nyalni-falni kéne, azután meg csodálkoztok, ha elkap tőletek valamit, és kész a baj! Kató nem kezdte bizonygatni, hogy nem hordozója semmiféle bacilusnak, az öregasszony ezt is jobban tudná, talán többre megy azzal, ha taktikát változtat, hát igen, mondta, én voltam meggondolatlan, hogy csak úgy se szó, se beszéd beállítottam, biztosan zavarok! Azt remélte, hogy sikerül kiprovokálnia az obligát tiltakozást, de hogy zavarsz, kerülj beljebb, de járj óvatosan, mert nagyon nyugós, ha ilyenkor felébresztik. Sem ilyen, sem másféle választ nem kapott, amitől még inkább zavarba jött, igen, morfondírozott fennhangon, mégiscsak telefonálnom kellett volna, mielőtt idejövök, akkor itthon lenne Ági, és ő elrendezné a dolgot. Nagyanyám arcán első ízben derengett fel valami mosolyféle arckifejezés, amiről Kató nem tudhatta, hogy a fölény és a gúny jele, no hiszen, a húgod, istennek hála, ott még nem tartunk, hogy a húgod itt bármiről rendelkezék! Ágnes szóhozása mégis hasznos volt, mert ez figyelmeztette nagyanyámat, hogy mire kell összpontosítania: Katónak még csak sejtienie sem szabad, hogy a húga ki sem tette a lábát a házból,

csak az épp alattuk lakó Zlochékhoz szaladt le. Ha ezt tudja, nyilván kedve támad itt maradni, tehát neki azt kell elérnie, hogy kellemetlennek érezzen minden itt töltött percet, és igyekezzen gyorsan elmenekülni. Feje búbjától cipője sarkáig végigmustrálta ugyan Katót, de más kivetnivalót nem talált rajta, mint a vékony derekát, keskeny csípőjét, ám ettől sem jött zavarba, tudott mit mondani, na persze, aki nem szült, akinek nincs gyereke, honnét is tudná, hogy mi tesz jót egy kis betegnek, neked a fenséges alakod nyilván fontosabb volt, de majd én felvilágosítalak: egy lázas kis kölöknek az a jó, ha nem háborgatják, mikor alszik, Andriská pedig most úgy hajcsikál, hogy a nyála is majd kicsordul a szája szélén. Katónak hirtelen elege lett az alkudozásból, nem a húga anyósával fogja megvitatni, hogy neki miért nincs és mikor lesz gyereke, s egyszeriben azt is tudta, hogy mivel vághat vissza, a vastagságot azért ne tessék erkölcsi piederasztálra emelni! Az ám, de ez a cerberus aligha tudja, mi a piederasztál, ő pedig nem érzett elég erőt a további márázkodáshoz, kedve sem volt bebocsáttatásért kuncsorogni, felmutatta hát a mackós mesekönyvet, csak ezt akartam volna odatenni a bikfic feje mellé, a párnára, de ha nem, hát nem, bár ettől még vidáman alhatott volna. El is hallgatott, még mindig várt valami olyanfajta gesztust, ami értelmet ad az idejövételének, de hiába várt, így hát egy sóhajjal lezárta a szóváltást, ne tessék fáradni, nem kell engem tovább győzködni, mindent értek, és el is megyek. Hogy erre sértődöttség lesz a válasz, arra számított, de arra nem, hogy nagyanyám az ajándék mibenlétére tesz megjegyzést, könyv, mondta megütközve, mindig csak könyvek, egyik porfogó a másik után, mi meg győzzük felolvasni! Katónak elkerekedett a szeme, abban nőtt fel, hogy az embernek lehet kifogása egy könyv ostoba volta, rondasága, esetleg kártekonysága ellen, de nem a könyv mint könyv ellen. Ettől elképedt, hát jó, mondta, megígérem, hogy jövőre valami mást veszek neki, de most az egyszer még, kivételesen, hadd kapja meg ezt a könyvecskét! A borítón látható rajzra mutatott. Tessék csak nézni, milyen búbajosan pisze a mackó orrocskája! Azt még időben lenyelte, hogy ettől igazán nem kell félni a bikfict, mert már tudta, hogy az öregasszony ebben is találna valami becsmérelhetőt, ha pisze, azért pisze, mert felhúzza az orrát, és az húzza fel, akinek büdös a munka, de én letörölném az elkényeztetett képéről a búbájt, le én! Igen, ez biztos, hagyta rá Kató az elképzelt kérést, nagyanyám pedig eközben arra várt rezzenéstelen arccal, hogy a jövevény kezdjen elbizonytalanodva rimánkodni, s ezt el is érte, de hát tessék nézni, milyen vékony ez a könyv, ráadásul még versben is írták, de ha a bikfic csak a képeket nézegeti benne, a néninek akkor is nyugta lesz tőle egy ideig. Hm, gondolta nagyanyám, erre nem gondoltam, ebben lehet valami, és átvette a könyvet. Kató ekkor sarkon fordult, és már csak egy fullánkos visszapillantás tellett ki tőle, hááát, köszönöm a szíveslátást, talán nem kellett volna gúnyolódni, jutott eszébe, de egyfelől jólesett, másfelől meg Ági anyósa talán fel sem fogta, hogy ezt gúnyból mondhatták. A háta mögött meglehetősen erővel kattant be az ajtózár nyelve, s ő végre némi elégtételt érzett, amiért nem maradt adós a fogadtatásért. Arra lett figyelmes, hogy a földszint felől férfileptek közelednek, s reménykedett, hogy talán a sógora jött meg, akkor pedig mégis vethet egy pillantást a bikficre. A lépcsőfordulóból azonban egy idegen, a húgáék szomszédja, a fogtechnikus bukkant elő, akinek túl mélyen fekvő szemgödrei egy halálfej benyomását keltették, ez az em-

ber kint a gangon szokta befejezni a protézisek csiszolását. És ha kényszerűen el kellett haladnia előtte, mindig azt érezte, hogy a halálfej úgy méricskéli, mintha megsaccolná, mit kóstálna ez a nő, ha kilóra megvették? Le se toj, mondta Ágnes, ő csak a Zubi, minden erre járó nővel ezt csinálja, de igazából ártalmatlan. Hát az nekem édesmindegy, fortyant fel Kató, ha engem még egyszer így stíról, úgy képen törlöm, hogy a csiptető is leesik az orráról. A szomszéd ezúttal is úgy nézett, a képen törlés mégis elmaradt, mert enélkül is volt baja elég, azt kellett eldöntenie, hazasiessen-e, tovább őrizni a ládát, és várni, hogy jönnek-e érte, vagy inkább próbáljon találni valakit, aki elviszi és hasznát veszi, mert ez nem amolyan összeeszkábált szerkentyű, mint voltak a foszforba áztatott vattával teli üvegcsék, ehhez van rendes gyutacs és gyújtózsín is, épületet lehet felrobbantani vele, nemcsak egy autót. Szóval valóságos ajándék annak, aki fulladozik a tehetetlenségtől. De seholy senki. Fura egy nap ez a mai, gondolta Kató, az összes ajándékot hiába kínálom, folyton főhet a fejem, hogy kire hogy tukmáljam rá.

